

Tänavune lumerohke küünlakuu vääris küünlaid

Ain Kallis

Veebruar on üks lühike kuu, mis loomulikult püüab igati tähelepanu äratada. Tšehhi kirjanik Karel Čapek on hoiatanud: «Ta paistab kõigi ülejäänud kuude seas silma oma salakavalate vempudega: olge tema suhtes ettevaatlik.»

Küünlakuu esimene kümme päevak oli tõesti meelde jääv: viimasel poolsajandil on vaid viiel aastal see aeg külmem olnud! Dekaaadi keskmiseks õhutemperatuuriks arvutati meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis $-13,1\text{ °C}$ (pikaajaline keskmine ehk norm on $-6,7\text{ °C}$).

Saared lume all

Viimati oli too periood veelgi külmem üpris hiljuti – 1996. aastal ($-14,4\text{ °C}$). Võrus mõõdeti 7. veebruaril kuu madalaimaks temperatuuriks $-29,4$ kraadi. Mitmel pool külmutati inimeste pangaarved, täpsemalt tardusid pangaautomaadid.

Edasi külmataadi ind rauges ning kokkuvõttes saavutati kogu kuu keskmiseks vaid $-8,4\text{ °C}$, mis on kaks kraadi normist madalam näit. Külmem oli idapiiril (Narva-Jõesuus $-10,2\text{ °C}$), soojem läänes (Vilsandil $-3,8\text{ °C}$).

Ka lume poolest oli veebruar «nagu muiste»: isegi saared said kuu algupoolel lumevaiba alla sooja, kõrgustikel ulatus lume paksus hiljem juba 40 sentimeetrit.

Sademeid, enamasti tahkel kujul, tuli alla normi ehk 22 mm (norm 28 mm).

Sel aastal pole olnud kartustki, et suusamaratonid lume puudusel pidamata jääksid. Ja põnevust jätkus nii olümpial kui ka Tartu maratonil. Näiteks arutasid ajakirjanikud: «Kas parema suusaga võinuks [Raul] Olle [Stanislav] Rezacit lüüa?» Telepildist jäi küll mulje, et stardipaigas oleks seda saanud teha ka vasakuga!

Määrimisküsimus

Itaalias lisas võistlustele lõunamaist vürtsi ilmastik. See oli muidugi varem teada – ega muidu olnuks võistluspaikades automaatilmajaamu kolm korda rohkem kui Eestis, nimelt 66.

Nagano olümpial ütles Vene telereporter: «Põnevusega ootame naiste laskesuusatamist. Kõike võib ette tulla, kui kokku saavad kaks väga muutlikku nähtust – Jaapani ilmastik ja naised!»

Egas Torino ilm Nagano omast palju erinenudki; meeste 4 x 10 km teatesuusatamise algus paksus udus meenutas «varjuteatrit» (Lembitu Kuuse kena võrdlus). Suureks probleemiks oli endiselt: keda, kus ja kuidas määrada. Sadas kõike – lumest vihmani.

Šveitslased valmistusid olümpiaks teaduslikul alusel, sest nende suusakoondise etteasted olid juba mitu aastat niruvõitu. Davosis asuva lume ja laviinide uurimise instituudi hoovile püstitati hoone, kus tegeldi vastavate uuringutega. Minu küsimuse peale, kas seal uuritakse lume omadusi või suuski, küsiti vastu, kust ma pärit olen. Seepeale tuli: «Sorry, secret!»

Veebruaris oli veel üks teine võistlus, kus ilm aitas võidule. Nimelt mainiti Eesti Eurovisiooni võidulaulus kaks korda vikerkaart ja vihma, raske kaotuse saanud loos vaid vikerkaart!

Paastukuu lõpeb veel talviselt

Esmaspäeval algas põhjapoolkeral kevad, astronoomiline nimelt. Päris kevadeni, ajani, kui lumi läinud ja taimed ärkavad (õhk soojeneb püsivalt üle 5 °C), läheb siinkandis veel kõvasti aega.

Seda ei juhtu just igal aastal, et: «talv lõpeb siis / kui algab märts / ja rahvas kõnnib / plärts ja plärts» (Hando Runnel).

Tänavu saame plärtsutada vaid soolamärgadel teedel või päikesepaistelisel päeval, sest paar mudelit ennustavad endiselt talvisema ilma jätkumist isegi kuni aprilli keskpaigani! Seega on karta, et ilmataat tabab ka kevadel valusasti meie tõeliselt hella kohta – rahakotti.